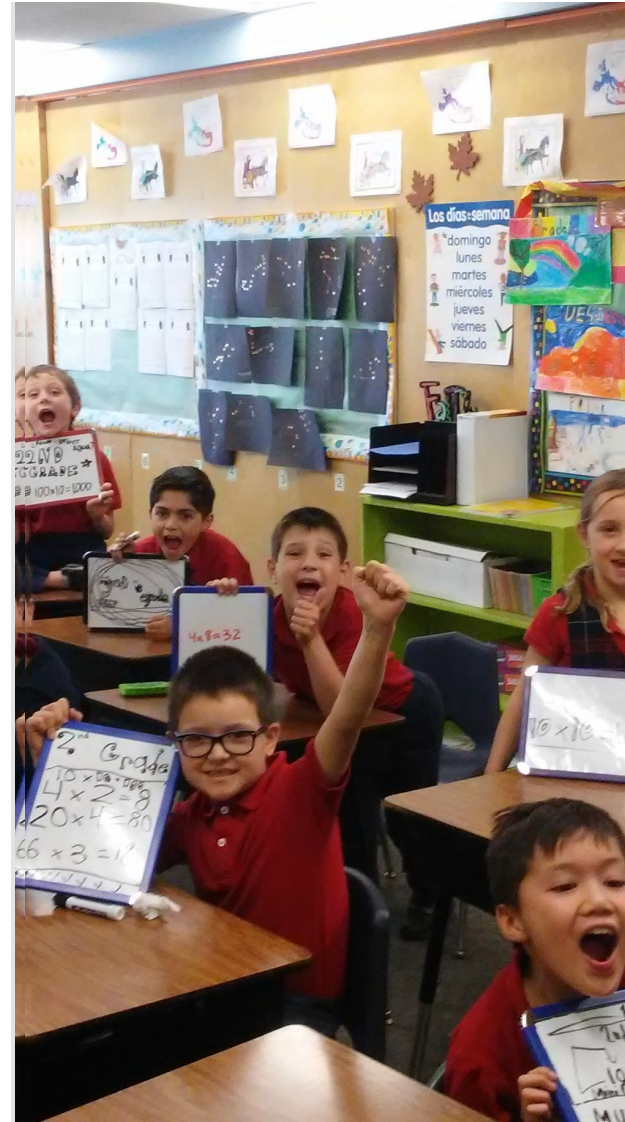

Formatief Evalueren in het basisonderwijs

Co-creatie als conditie voor een duurzame implementatie

Lars Goertzen

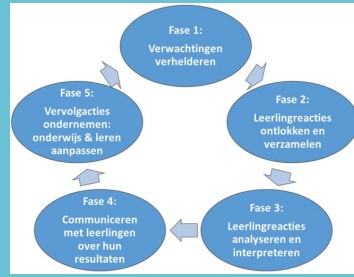

Maastricht University

1

WAT IS FORMATIEF EVALUEREN?

	Waar gaat de leerling naartoe?	Waar staat de leerling nu?	De weg naar het doel
Leraar	1. Leerdoelen en succescriteria duidelijk maken,	2. Bewijs verzamelen van de leerresultaten	3. Feedback geven op het leerproces
Klasgenoot	delen en	4. Leerlingen activeren als leerbronnen voor elkaar	
Leerling	begrijpen	5. Leerlingen stimuleren om eigenaar van hun leerproces te zijn	

- Een cyclisch proces.
- De leerkracht en de leerling zijn aan zet.
- Een verbindende rol tussen leren en lesgeven.
- Er circuleren misvattingen.

2

DE IMPLEMENTATIE VAN FE IN HET BASISONDERWIJS

- Een complex proces.
- Druk om hoge resultaten te genereren.
- Bruikbaarheid van onderwijsonderzoek is beperkt.

3

VOORWAARDEN VOOR EFFECTIEF FE

Toetsing

leerkracht

leerling

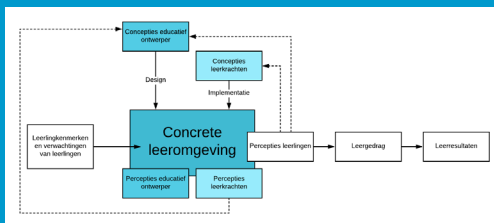

context

- Constructive alignment.
- Vakinhoudelijke en vakdidactische kennis v.d. leerkracht
- Leerlingen activeren en stimuleren
- Gedeelde visie op leren en lesgeven, cultuur van samenwerken

4

CO-CREATIE BINNEN EEN PROFESIONELE LEERGEMEENSCHAP

- COOP-model: afstemming percepties en concepties t.a.v. leren en lesgeven
- Het persoonlijk, interpersoonlijk en organisatorisch niveau van een PLG
- Een formatieve benadering

Wat is Formatief Evalueren?

Alle activiteiten waarbij de leerkracht en/ of leerling informatie over leervorderingen verzamelt en interpreteert om beslissingen te nemen over vervolgstappen in het leerproces.

(Black & William, 2009)

Een verbindende rol

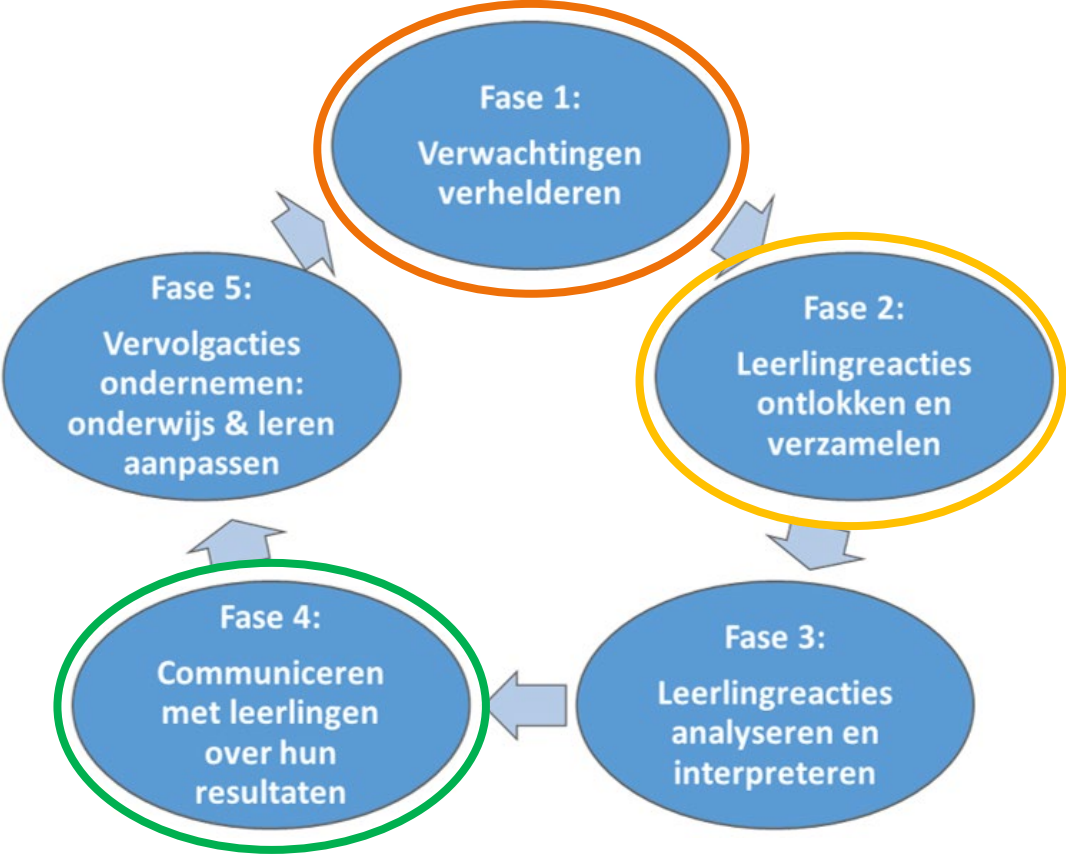
Conceptualisering

	Waar gaat de leerling naartoe?	Waar staat de leerling nu?	De weg naar het doel
Leraar	1. Leerdoelen en successen duidelijk maken,	2. Bewijs de leerresultaten	3. Feedback geven over het leerproces
Klasgenoot	delen en	4. Leerlingen activeren als leerbronnen voor elkaar	
Leerling	begrijpen	5. Leerlingen stimuleren om eigenaar van hun leerproces te zijn	

Responsief lesgeven

Vijf kernstrategieën voor formatief evalueren
(Black & William, 2009)

De formatieve toetscyclus (Gulikers & Baartman, 2017)

Misvattingen

*Een toets is formatief of
summatief.*

*Ik werk met rubrics dus ik evalueer
formatief.*

*Ik geef geen cijfers dus de
toets is formatief.*

*Ik gebruik wisbordjes tijdens de les dus ik handel
formatief.*

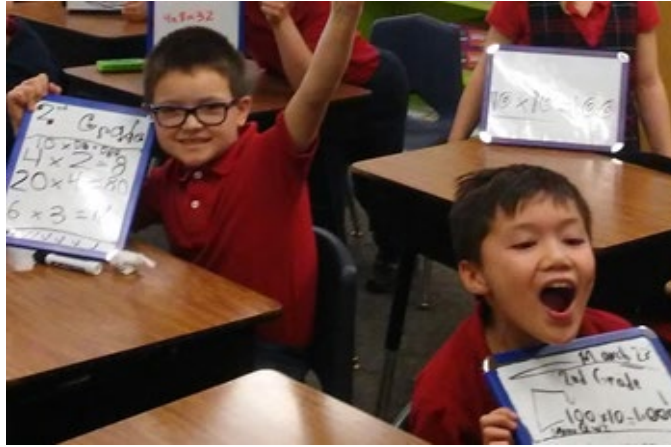
kort samengevat

Formatief evalueren:

- vereist een actieve rol van zowel de leerkracht als de leerling;
- is een eigenschap van een beslissing op basis van verzamelde informatie, niet van een toets;
- speelt een verbindende rol tussen leren en lesgeven;
- Is een cyclisch proces bestaande uit drie kernprocessen.

Moeizame implementatie van FE in het basisonderwijs

FE is een complex proces

De “druk” om hoge
resultaten te genereren.

De bruikbaarheid van
onderwijsonderzoek
naar FE is beperkt.

Voorwaarden voor effectieve FE

Toetsing

Leerkracht

Leerling

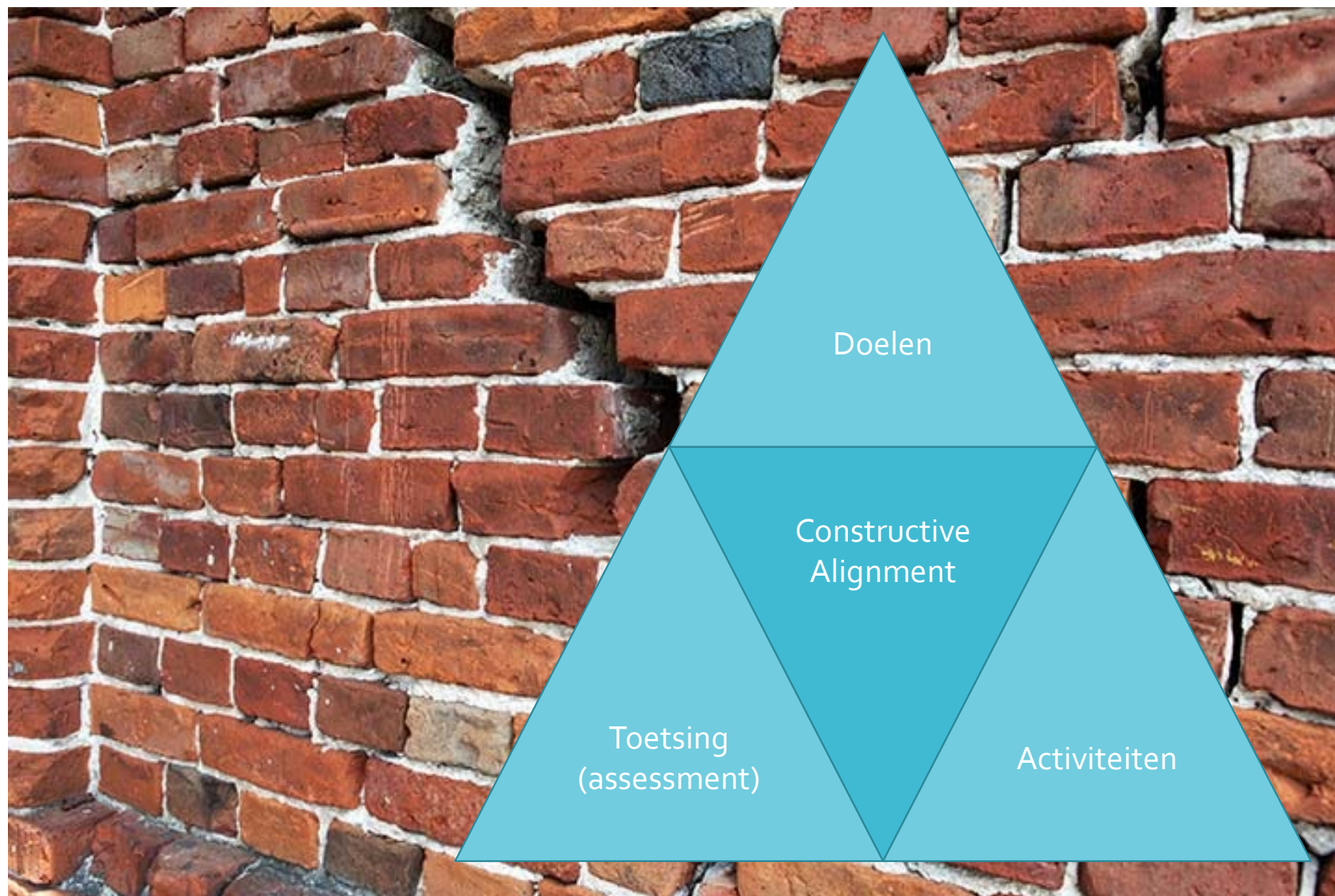

Context

Voorwaarden voor effectief FE

TOETSING

(Biggs, 1996)

Voorwaarden voor effectieve FE

LEERKRACHT

Kennis en vaardigheden om:

- gegevens te verzamelen;
- te analyseren;
- te interpreteren;
- concrete maatregelen te treffen op basis van de (toets)data;

Vakinhoudelijke kennis

Vakdidactische kennis

- leerlingen te activeren om van elkaar te leren;
- leerlingen te ondersteunen bij het ontwikkelen van meta-cognitieve vaardigheden en zelfregulatievaardigheden.

Feedback geven op het leerproces.

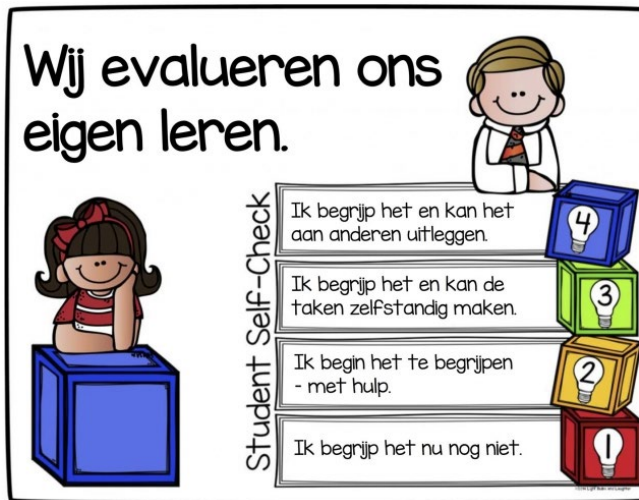
Learner Stage	Feedback Level	Feeding Up: Where am I going?	Feeding Back: How am I going?	Feeding Forward: What do I have to do next?
Novice	Task	Feeding Up Prompts: - Today we are learning... - Success in this task will look like... (exemplar/model) - The key criteria for success are... - We are looking for... Feedback Strategies - Reduce complexity - Use exemplars/models - Identify misconceptions - Use diagnostic assessment for goal setting	Feedback Prompts: - You <i>have/haven't</i> met the learning intention by... - You <i>have/haven't</i> met the success criteria by... - Your answer/work is/isn't what we are looking for because... Feedback Strategies - Avoid over emphasis of error analysis - Feedback must be immediate - Match feedback to success criteria	Feed Forward Prompts: - To fully meet the learning intention you could... - Addressing the following success criteria would improve your work... - Adding/removing ____ would improve your work. Feed Forward Strategies - Use language from the success criteria - Use scaffolding - Feed Forward must be timely - Use challenge - Refer to goals
	Process	Feeding Up Prompts: - The key ideas/concepts in this task are... - These ideas/concepts are related by... - Key questions you could ask about this task are... - Skills you will need in this task are... - Strategies you will need in this task are... Feeding Up Strategies - Use graphical organisers - Reduce scaffolding - Increase complexity - Use mastery goals	Feedback Prompts: - Your understanding of the ideas/concepts within this task is... - Your thinking about this task is... - You demonstrated ____ skills to a ____ level. - You used ____ strategies to a ____ level. Feedback Strategies - Feedback amount can start to increase - Feedback complexity can increase - Use prompts or cues	Feed Forward Prompts: - You could improve your understanding of ____ concepts by... - Thinking further about ____ could improve your work by... - You could improve your ____ skills by... Feed Forward Strategies - Feed Forward amount can start to increase - Feed Forward complexity can increase - Use prompts or cues - Use challenge
	Self-Regulatory	Feeding Up Prompts: - How will you use the learning intention? - How could you use the success criteria? - Which other ways could you monitor your work? Feeding Up Strategies: - Reduce emphasis of exemplars - Mastery and performance goals	Feedback Prompts: - Are you on track with your work? - How do you know? - To which level are you satisfying the success criteria? - Are you on track to achieving your goal? - How do you know? Feedback Strategies: - Delay feedback - Max. only require verification feedback	Feed Forward Prompts: - How could you deepen your understandings? - How could you improve your work? - What is the next step for your learning? - How do you know? Feed Forward Strategies: - Delay feedback - Reduce teacher reliance - Develop self-regulated learners

Een matrix van feedback voor leren (Brooks, 2019)

Voorwaarden voor effectieve FE

Geven en ontvangen van
(peer) feedback

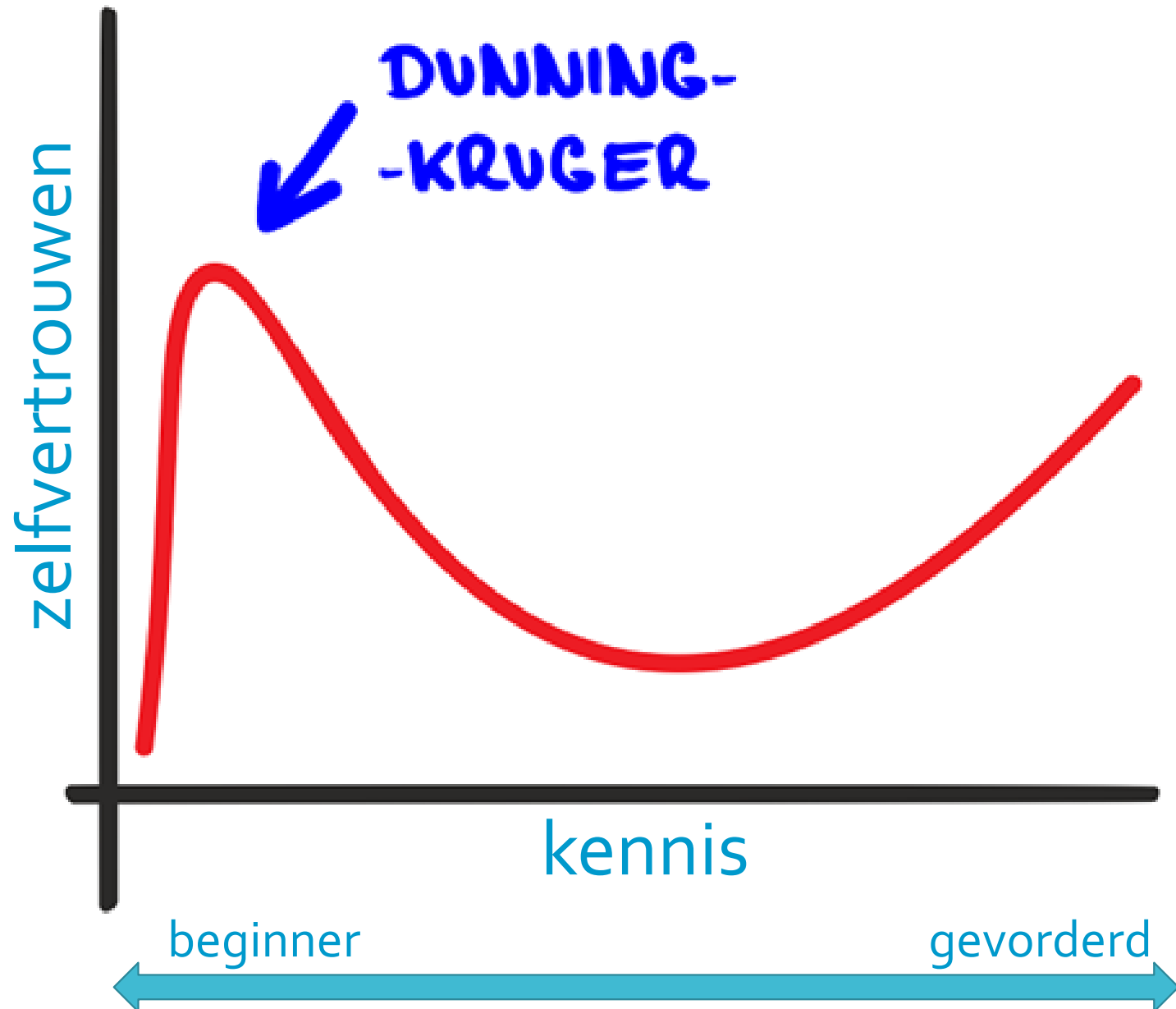

Reflectieve vaardigheden ten
aanzien van eigen leerproces.

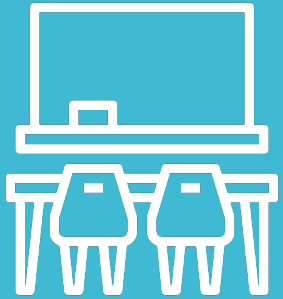

Gevaar van zelfoverschatting.
(Dunning-Kruger-effect)

*"Ik weet niet wat
ik niet weet"*

Voorwaarden voor effectieve FE

CONTEXT

- Mogelijk tot professionalisering voor leerkracht
- Hoge mate van betrokkenheid van de schoolleider
- Cultuur van samenwerken, gericht op continu verbeteren
- Ruimte om te experimenteren
- Gedeelde visie op leren en lesgeven met een verbindende rol voor formatief evalueren

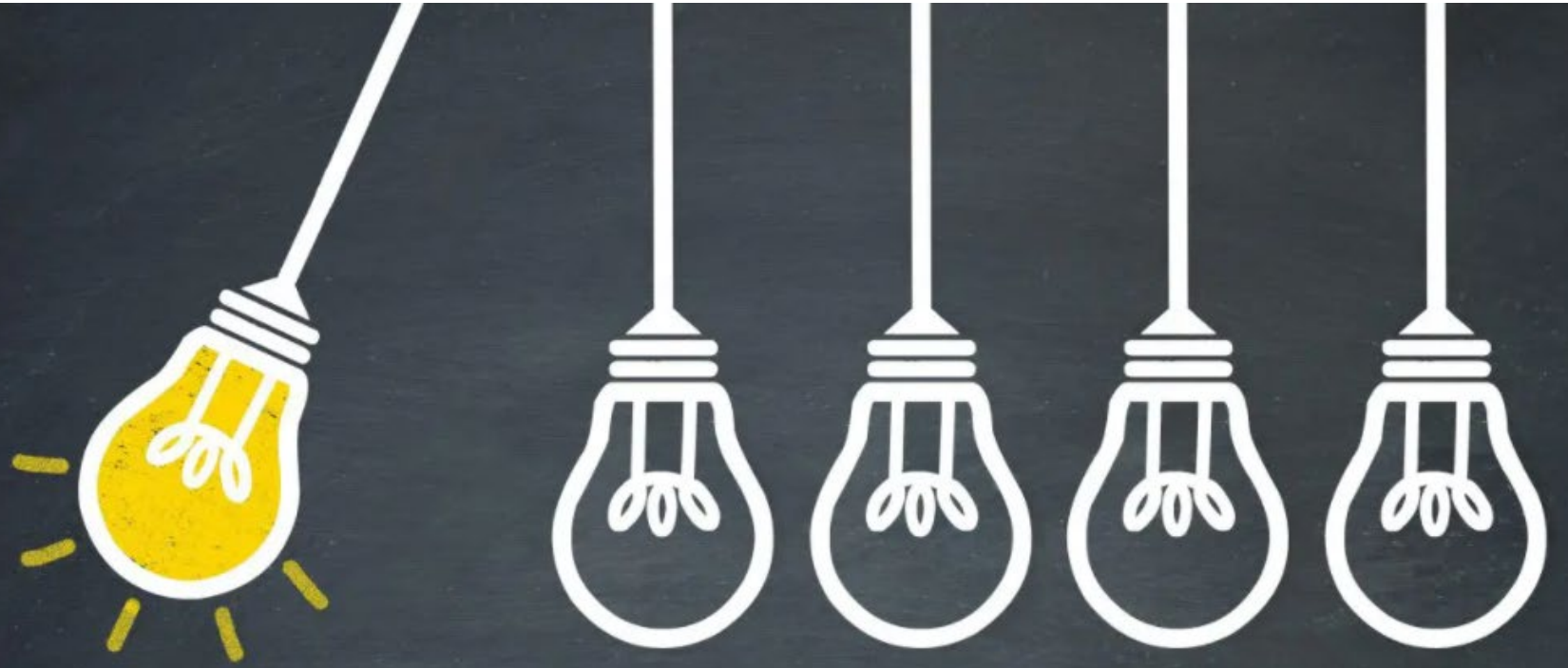

kort samengevat

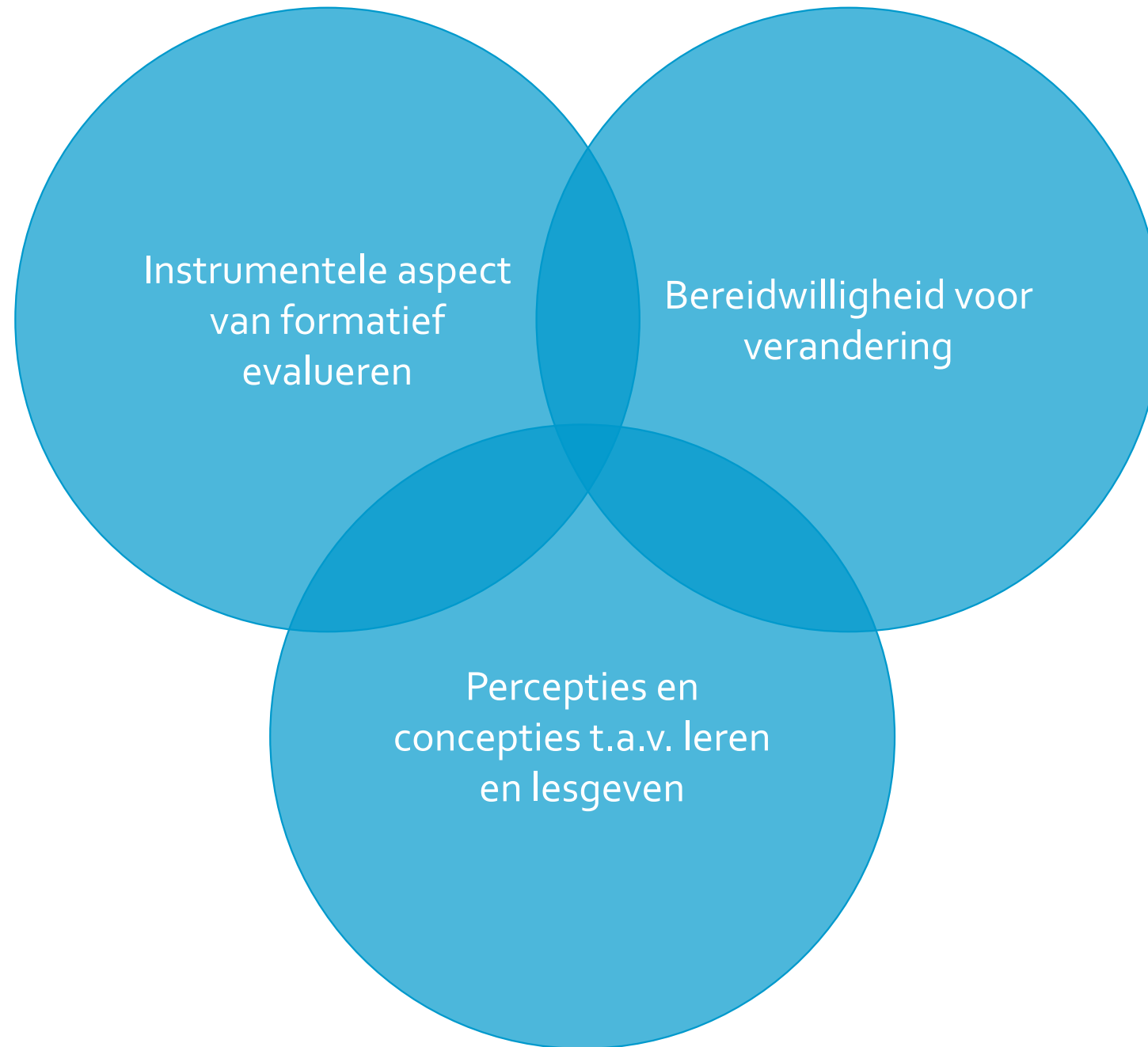
Voorwaarden voor effectief FE zijn:

- afstemming tussen leerdoelen, leeractiviteiten, en wijze van toetsing;
- een set aan kennis aan vaardigheden van de leerkracht;
- reflectieve vaardigheden van de leerling;
- een cultuur van samenwerken;
- een gedeelde visie op leren en lesgeven.

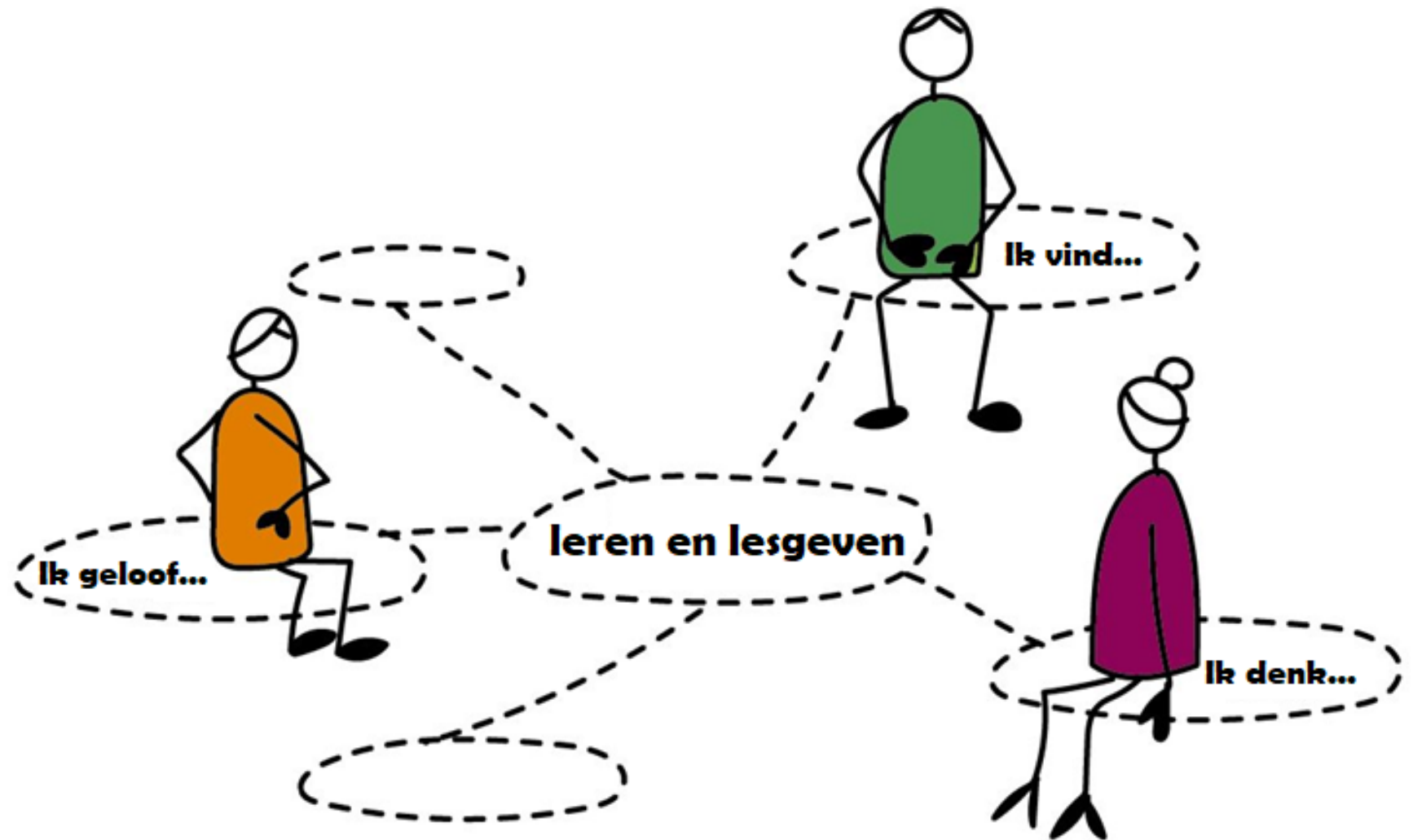
Formatief
evalueren
implementeren

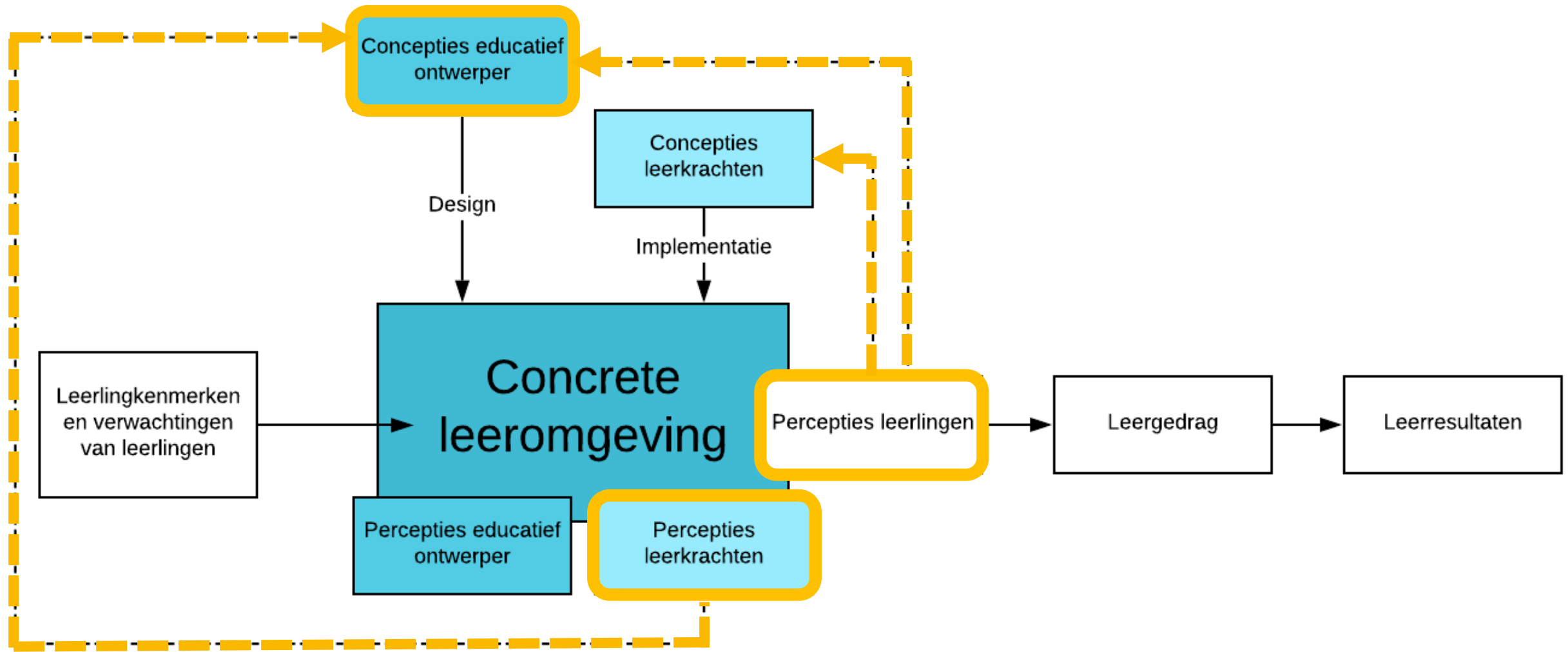
QUICK FIX ?

Percepties en
concepties t.a.v.
leren en lesgeven

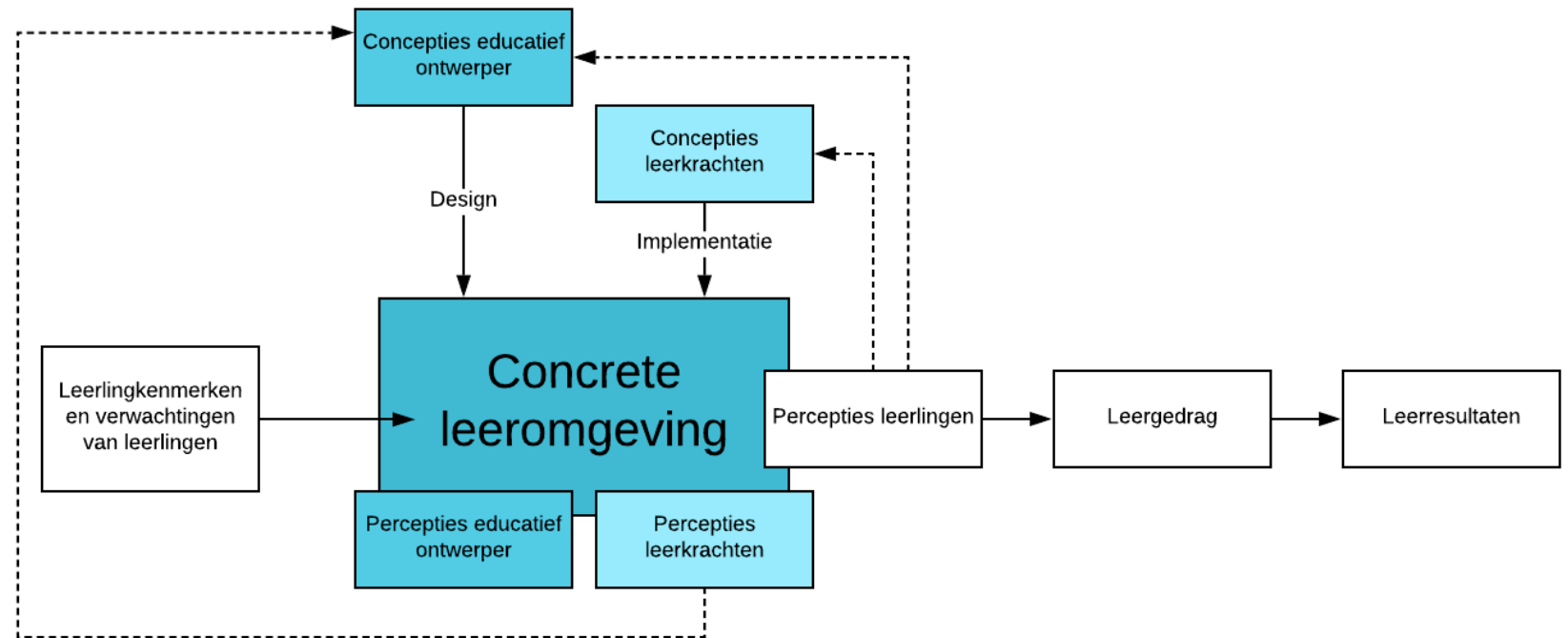

Co-creatie als conditie voor een duurzame implementatie

De actoren binnen het COOP-model

- **Educatief ontwerper:** distale ontwerper, levert blauwdrukken voor leeromgevingen die gebaseerd zijn op kennis van effectief en efficiënt leren en lesgeven.
- **Leerkrachten:** proximale ontwerper, concretiseren blauwdrukken zodat deze aansluiten bij de onderwijspraktijk.
- **Leerlingen:** de percepties van leerlingen t.a.v. de leeromgeving beïnvloedt leergedrag en leerresultaten, niet de omgeving zelf.

Professionele leergemeenschap

Persoonlijk niveau

Interpersoonlijk niveau

Organisatorisch niveau

Persoonlijk niveau	Interpersoonlijk niveau	Organisatorisch niveau
• Het vergaren van kennis t.a.v. leren en lesgeven op een actieve en reflectieve wijze. • Het vertalen van wetenschappelijke inzichten en good-practice voorbeelden naar de eigen onderwijspraktijk.	• Samenwerken aan gedeelde doelen. • Het nemen van individuele en collectieve verantwoordelijkheid voor het welbevinden en leren van anderen. • Wederzijds respect.	• Stimulering en ondersteuning vanuit de schoolleider. • Ruimte voor individuele en collectieve professionalisering • Een cultuur gebaseerd op wederzijds vertrouwen, respect en ondersteuning.

kort samengevat

- Co-creatie, gericht op de afstemming tussen percepties en concepties van de betrokken actoren is een effectieve werkwijze voor het creëren van krachtige leeromgevingen.
- De percepties van leerlingen t.a.v. de leeromgeving beïnvloedt leergedrag en leerresultaten, niet de omgeving zelf.
- De PLG is de organisatievorm en het COOP-model de werkwijze.
- Een PLG opereert op drie niveaus (persoonlijk, interpersoonlijk, organisatorisch) die onderling sterk verbonden zijn met elkaar.

Een formatieve
benadering...

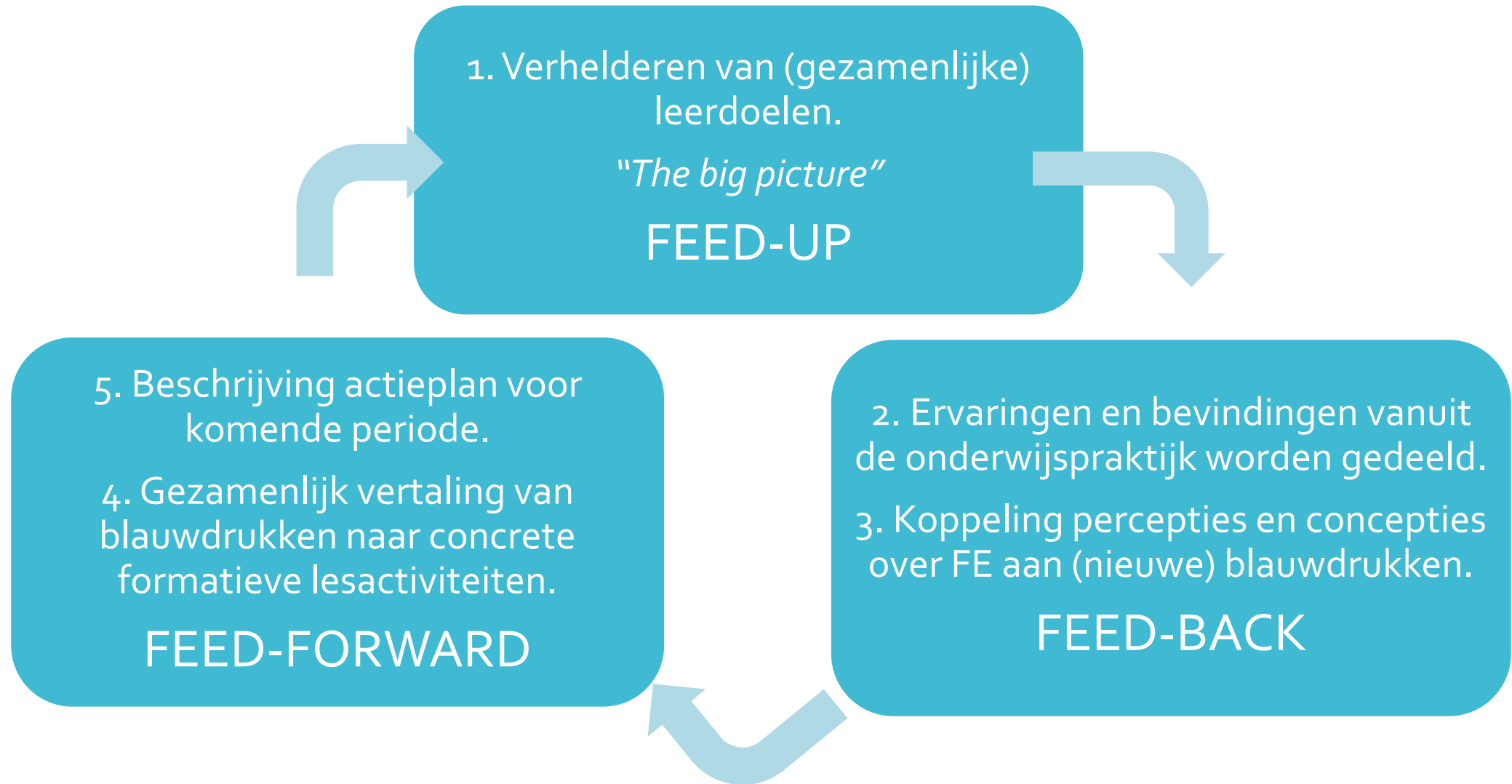
PRACTICE WHAT
YOU PREACH!

FEED-UP

FEED-BACK

FEED-FORWARD

	waar werken we naartoe als team en als individuele leraren?	waar staan we nu als team en als individuele leraren?	wat is nodig als team en als individuele leraren?
schoolleiding of educatief ontwerper	1. verhelderen, begrijpen en delen van doelen en criteria voor succes		
collega's			4. activeren van collega's als belangrijke informatiebronnen voor elkaar
leraar			5. activeren van leraren in het stimuleren van verantwoordelijkheid nemen voor het eigen leren

kort samengevat

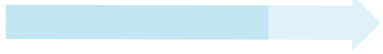
- De implementatie van formatief evalueren vraagt om een formatieve benadering.
- Practice what you preach.
- Formatief handelen op teamniveau is een cyclisch proces met meerdere feedbackloops:

Op welke wijze implementeren leerkrachten FE in hun dagelijkse lespraktijk?

Interviews

PLG
Co-creatie

**Integratie
praktijk**

Schooljaar 2020-2021

**Programma van formatieve
lesactiviteiten**

Naam _____ Datum _____

Reactiebeschrijving: Exit Ticket:

Hoe goed heb je de les begrepen?

3 Things I Learned Today

1. _____

2. _____

3. _____

2 Dingen die ik Interessant Vond

1. _____

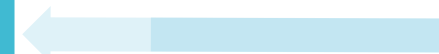
2. _____

1 Question I Still Have

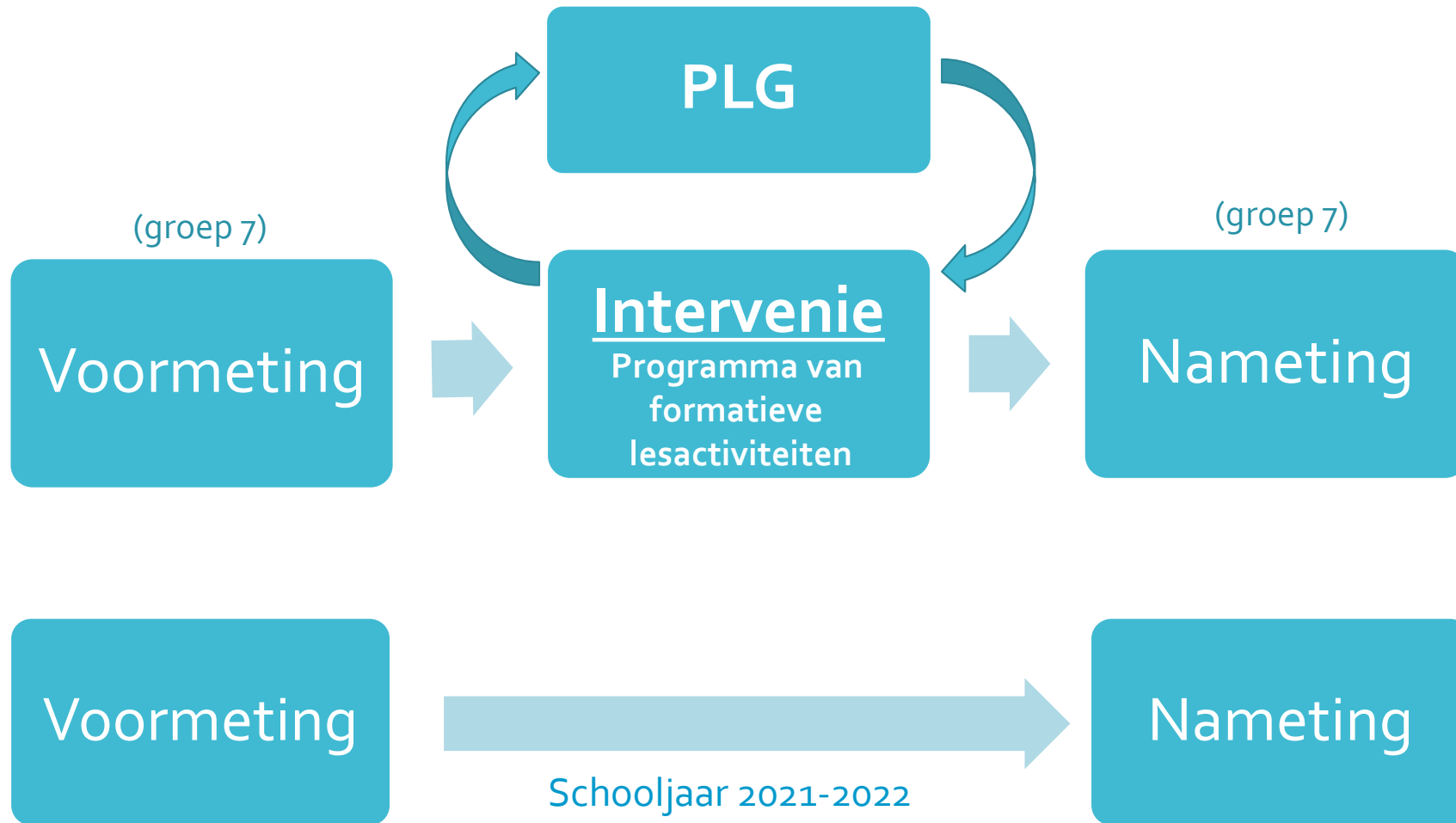
1. _____

Maak je eigen bij Storyboard That

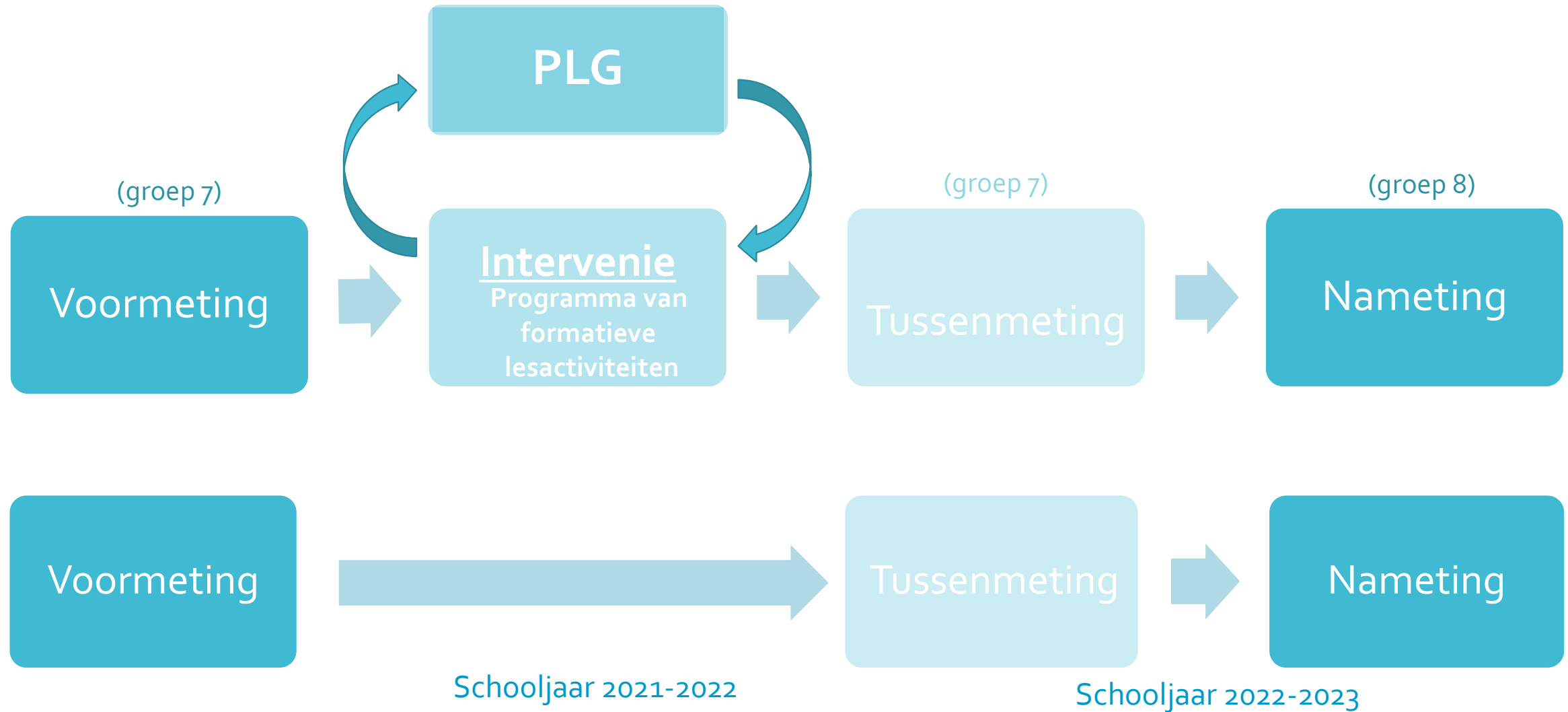
Observaties

Het effect van formatief evalueren op leerresultaten bij rekenen (korte termijn).

Het effect van formatief evalueren op leerresultaten bij rekenen (middellange termijn).

Co-creatie als conditie voor een duurzame implementatie van FE.

Mijn
contactgegevens

Dank voor jullie aandacht!

Email: l.goertzen@maastrichtuniversity.nl /
lars.goertzen@movare.nl